

Hvor står Norge idag?

ser

etter-
et siste
i Oslo
mens
u-
tel /r
stående
ingen
undeles
ra en
00 kr.

Oslo er
ter at
bedek-
skulde
tilførs-
vember
tilnær-
som i
svært
m som
en tid,
regne
på vå-
se i alt
120—
ma g
ukers, i
stk. og
ukers

Ingen vet, om det blir krig. In-
gen vet, hvad Norges stilling blir un-
der en kommende krig. Vi kan
komme inn i første rekke. Krigen
kan konsentrere sig om Balkan og
Middelhavet og gi oss en relativ sik-
kerhet. Det kan bli et opgjør i Asia
og vi vil bare merke fjerne bøl-
ger og gode konjunkturer — særlig
for skibsfarten.

Sannheten er: Vi vet intet.
Men vi plikter å være forberedt
på alt.
Hvad er så stillingen innad?

Der er meget få om noen, som
har full oversikt over vår forsvars-
beredskap. For to år siden meddelte
forsvarsministeren at forsvaret
lå med knekket rygg. Om det sene-
re er undergått noen forandring tør
være uvisst. Men folket er uten til-
lids til forsvarets øverste ledelse.

Da Norge gikk til 1905, hadde for-
svarets ledelse gjennom lange tider
ligget i kraftige fagmilitære menns
hender. Georg Stang og generalene
Strugstad og Olsson var utpregede
dyktige fagmilitære — så forskjel-
lige de enn ellers kunde være av
vesen. General Olsson i hvis lodd det
falt å ha ansvaret i 1905 var ingen
stor parlamentariker. Han talte så
måtelig og befant sig aldri vel, når
han skulde opptre i Stortinget. Han
ville hatt liten evne til å forfor-
klare eventuelle feil og dumheter.
Spørsmålet blev dog ikke aktuelt, da
han undlot å begå dem. Med for-

Av

direktør Lorenz Vogt 02041

svaret i general Olssons hender føl-
te landet sig trygt.

Ved krigsutbruddet i 1914 var ge-
neral Kellhau forsvarsminister. Kell-
hau var en hedersmann og ingep-
dårlig forsvarsminister. Han var
dertil vel forankret i det den gang
allmektige venstreparti, som satt med
% flertall i Stortinget. Men han
var noe eldre og vel ikke lenger den
kraft, som den ekstraordinære situ-
asjon krevet. Han blev skiftet ut
til fordel for den meget kraftige
Holtfodt — den gang en mann i
sine beste år 51 år gammel. Utskift-
ningen føltes naturlig nok av Kell-
hau som en krenkelse. Den kunde
også fra venstresynspunkt opfattes
som en innrømmelse av, at man året
i forveien ikke hadde utvist den for-
nødne omtenkksomhet ved besettelsen
av forsvarsministerstillingen. Men
der er forhold, hvor personlige hen-
syn såvel som tanken på et partis
prestisje får vike for landets krav.
Utskiftningen holdt oss utenfor kri-
gen 1914—1918. Krigførende blev
overbevist om, at vi vilde verge vår
nøytralitet under alle omstendighe-
ter.

Ved krigsutbruddet i 1939 var Mon-
sen forsvarsminister. Man forner-
mer ham neppe ved å si, at hans mi-
litære innsikt var begrenset og hans
kjerlighed til forsvaret uten indre
glød. Dertil var han en syk mann
uten evne til å gjenreise det forsvar
som han hadde vært med å ødeleg-
ge. Han burde straks vært utskif-
tet og erstattet med den best mulige
fagmilitære — med en mann, hvis
egenskaper lå så nære Holtfodts som
mulig. Så skjedde som bekjent ik-
ke. Nygaardsvold beholdt Monsen.
Det har sikkert vært av hensynsful-
het mot en gammel venn og parti-
felle. I realiteten er det blitt den
største hensynsløshet — ikke alene
mot landet men også mot Monsen.
Han blev dermed pålagt et ansvar,
som han ikke hadde forutsetningen
for å bære. Til hans lykke kom det
tyske overfall så sent, at hans an-
svar trådte i bakgrunnen for Ljung-
bergs. Men dette var nærmest et
slumpetreff. Da man endelig søkte
en fagmilitær fant man en oberst

gode jurist. Hans arbeid som chef
for mil. org. under krigen vandt al-
men anerkjennelse. Men man skal
være klar over, at én ting er å or-
ganisere partisanavdelinger — en an-
nen ting å bygge op en regulær
armé. Dessuten må man være klar
over, at i virkeligheten vet vi intet
om mil. ordss militære verdi. Den
fikk aldri prøve sig i kamp mot re-
gulære tropper. Jens Christian Hau-
ge er en mann, som burde ha en be-
tydelig politisk fremtid. Han har
forutsetningene som også lysten. Men
hans forbliven i stillingen som for-
svarsminister er idag farlig for lan-
det og ødeleggende for hans egen
fremtid som politiker. Ryggraden i
ethvert forsvar er et vel sammen-
tømret befalskarps. Sikkest står det-
te, hvor det kan bygge på gammel
god tradisjon og består av menn
som alle har gjennomgått den sam-
me utdannelse. Det norske befals-
korps er idag så uensartet som vel
mulig. Det skal megen erfaring,
stor menneskekunnskap, en utpreget
elskverdighet forbundet med fasthet
til å få elementene sveiset sammen.
Ingen kan vente, at en ung mann
uten administrativ erfaring skal evne
dette. Den overordentlig utiltalende
måte, hvorpå angrepene på Hauge er
ført, gjør det vanskelig å forsvare
kravet om hans avgang. Men regje-
ringens chef bør evne å se bort fra
denne dog i sig selv temmelig like-
gyldige ting. Det er av avgjørende
betydning, at tilliten til forsvaret kan
gjenreises.

Politisk står vi idag svakere enn i
1940. Ved siste stortingsvalg rådet
kommunistene over ca. 170 000 stem-
mer. Ikke alle disse vil la sin ideo-
logi gå foran deres nasjonale plik-
ter. Men hvor mange? Quisling
nådde aldri ved noe valg over 28 000
stemmer d. s. ca. 1/7 av det nevnte
kommunistastemmetall. Den 9. april
1940 hadde N.S. ca. 4000 medlemmer.
Er det riktig å gå ut fra at kom-
munistpartiet har hanved det 10-
dobbelte antall? Av Quislings 4000
medlemmer hadde mange ham ryg-
gen 9. april. Men de fleste av disse

ordbruket lar sig ikke
annemføre,

gre vestfoldbonde efter
gens oplevelser.

ordbru-
i hjelp
blandet
rog til
kvinn-
elp.
niddels
typisk
jord-
drifts-
for og

arbeidet utført om våren. Det
er ofte den minste del av onne-
arbeidet. Men ugressbekjempel-
sen gjennom sommerhalvåret,
rotveksttynning, jøslonna, op-
taing av potet- og rotvekster og
skuronn krever mange arbeids-
timer. Og å øke produksjonen
for mange, som idag må stelle
dyrene ved siden av alt annet
arbeide på gården, fordi de ikke
får hjelp i fjøset, la sig heller
ikke gjennomføre uten nesten

arbeidet utført om våren. Det er ofte den minste del av onne- arbeidet. Men ugressbekjempelsen gjennom sommerhalvåret, rotveksttynning, høsting, op- taling av potet- og rotvekster og skuronn krever mange arbeids- timer. Og å øke produksjonen for mange, som idag må stelle dyrene ved siden av alt annet arbeide på gården, fordi de ikke får hjelp i fjøset, la sig heller ikke gjennomføre uten nesten uovervinnelige vanskeligheter. Dessuten er den avgjørende fak- tor for øket planteproduksjon — kunstgjødslen — ennå et uløst problem for store deler av jord- brukerne.

Det økede antall traktorer etter krigen, vil uten tvil lette vår- og høstningsarbeidet for mange. Men mange traktorholdere og traktor- elere har ikke redskaper — og in- gen sitter med to sett redskap til traktorer for utleie til dem som in- gen redskaper har. Tørken ifjor har også lagt hindringer i veien for mange da de må pløje op gjenlegget og dermed får et større åkerland enn det de vinner og må innskrenke dyrkningen av arbeidskrevende vek- ster som poteter og rotvekster.

E. H.

Prisene.

Ved salg fra produsent gjelder føl- gende priser for levering på produ- sentens nærmeste jernbanestasjon, kai eller tilsvarende leveringssted. For frakt utover dette kan det gjøres en- kelte tillegg. Hvis kjøperen henter produktene på produsentens gård, må det gjøres visse fradrag. De priser som er oppgitt, er uten omsetnings- avgift. Skal den kreves op, kan salg- beløpet forhøyes med 6% pct. Prisene gjelder i kroner og øre, når intet annet er nevnt.

Hvete og rug	kr. 0.47
Bygg	- 0.40
Havre og blandkorn	- 0.35
Gule og grønne erter	- 0.75
Grærter	- 0.65
(Lagringstillegg 1 øre pr. dag pr. 100 kg. fra 1. desbr. til 1. mai).	
Upresset høl	- 0.16
> havre- og bygghøl	- 0.07%
> rug- og hvetehøl	- 0.07
(For presset stråfor 3 øre og hakket 1 øre mer).	
Poteter	- 0.23
Gulrøtter	- 0.43
Hodekål	- 0.38
Epler I sortagr., sortering	- 1.75
> II	- 1.50
Gårdsmøt	- 8.81
Egg	- 4.00
Okse, klasse I	- 3.65
Kvige	- 3.60
Ku, klasse I	- 3.55
Rampings	- 3.00
Gjødsl	- 3.25

Det har sikkert vært av hensynsfull- het mot en gammel venn og parti- felle. I realiteten er det blitt den største hensynsløst — ikke alene mot landet men mot Monsen. Han blev dermed lagt et ansvar, som han ikke hadde forutsetningen for å bære. Til hans lykke kom det tyske overfall så sent, at hans an- svar trådte i bakgrunnen for Ljung- bergs. Men dette var nærmest et slumpetreff. Da man endelig søkte en fagmilitær, fant man en oberst, som var lett å få innordnet under regjeringens mangel på militærplan- lstedetfor en fagmann med den inn- sikt og den karakter, at man trygt kunde følge ham. At det gikk galt har vi alle fått føle.

Atter er vi oppe i en meget farlig situasjon. Atter har vi en civil for- sværminister uten militær innsett. Jens Christian Hauge er ingen ube- tydelig mann. Han er bl. a. en par- lamentarisk begavelse. Han taler godt og er meget slagferdig. Så ung han er, har han bakt sig en ganske smuk juridisk karriere. Han had- de sine unge venners tillid som den

Spekalv	- 2.75
Sau og lam, klasse I	- 3.95
Gelt	- 2.90
Hest under 2 år	- 2.90
Hest over 2 år, klasse II	- 1.85
Gris under 100 kg.	- 3.70
Oksehuder og kviehuder	
ferske, over 31 kg.	- 1.10
Do. ferske 20—31 kg.	- 1.40
Kuhuder, ferske	- 1.30
Gjødskalkin, ferske	
under 7 kg.	- 2.30
Do. over 7 kg.	- 1.85
Saueskinn, klippt (maks. 4.55 pr. stk.)	- 1.50
Lammeskin, klippt (maks. 3.95 pr. stk.)	- 1.85
Hestehud uten hale, ferske	- 1.10
Spekalvskinn, ferske, pr. stk.	- 7.25
Bmageriser, 6—10 uker 120—160.	
Bærekuer, kr. pr. stk. 800—1300	
Elk, bjørk o. a. hardved	
svarter pr. 60 cm. favn	kr. 65.00
Osp, lind o. a. løved	- 50.00
Barved	- 53.00
Gris over 100 kg.	- 3.60
Purker	- 3.45
(Gris uten hode og labber 25 øre mer)	
Slaktekanin, lev. vekt	kr. 3.25
Kanin, u/skinn og lønn.	- 4.50
Slaktekyllinger, uribbet	- 3.50
Høns, uribbet	- 3.75
Ende, uribbet	- 3.80
Gås og kalkuner, uribbet	- 5.50
Kyllinger, ribb. og tarmtr.	- 5.80
Høns, ribbet og tarmtr.	- 4.00
And og gås, ribbet	- 6.20
Kalkuner	- 5.90
Svart lamull, klasse I	- 7.40
Hvit høstull av lam	- 7.20
Hvit høstull ellers	- 7.00
Hvit vårell	- 6.40
Hvit høstull	- 6.70

komunistene over ca. 10.000 stem- mer. Ikke alle disse vil la sin ideo- logi gå foran deres nasjonale plik- ter. Men hvor mange? Quisling nådde aldri ved noe valg over 28 000 stemmer d.v.s. ca. 1/7 av det nevnte kommuniststemmetall. Den 9. april 1940 hadde N.S. ca. 4000 medlemmer. Er det uriktig å gå ut fra at kom- munistpartiet har hevet det 10- dobbelte antall. Av Quislings 4000 medlemmer vendte mange ham ryg- gen 9. april. Men de fleste av disse kom etterhvert tilbake til ham. Hvor- dan vil kommunistene stille sig un- der en eventuell langvarig okkupa- sjon og under det utvilsomt meget sterkere trykk som da vil komme? Vi vet intet. Men det vilde være dår- skap å lukke øinene for faren.

Landssvikoppløret har skapt et nytt mindretallsproblem i vårt folk. Hem- ved 90 000 direkte rammede menne- sker betyr minst 1/4 million menne- sker med defallende nærmeste påro- rende.

Stort sett kan man dele de ramme- des reaksjon i tre grupper.

Vi har en gruppe, som ikke har noe høre ønske enn å vende tilbake til samfundet og få dets tilgjengel- se og som opnår dette. Denne gruppe er forhåpentlig den største. Men den er meget mindre enn folk flest tror. Det lønner sig nemlig å spille rollen som den angrende synder.

Så har vi den gruppe, som vel vil- de vende tilbake. Men hvis sinn for- bitres dag for dag bak fengslets mu- re eller eftersom de på fri fot for- gjeves har banket på mange døre. Dette antall er ikke lite, og overfor dette har samfundet i all dets ubarm- hjertighet et stort ansvar. Ubarm- hjertigheten opdrar samfundsfiender.

Endelig har vi en tredje gruppe som i stillhet danner samfund for sig. De omgås hverandre, søker bort fra andre og søker å leve sitt liv så godt de kan. De har sine egne læger, sine egne sakførere, sine egne forret- ningsforbindelser. Et slikt mindretall representerer alltid en fare fordi det føler sig utenfor. Hvor stor fare vet ingen. Det vil avhenge av den akutte situasjon. Det er en nasjonal plikt å trekke dem inn i samfundet igjen. Slaktefronten er idag den nasjonale front.

Et folks motstandsevne er alltid først og fremst psykisk bestemt. Det er viljen, som teller. Men den forut- setter også et visst materielt grunn- lag. Den 9. april 1940 stod vi i så hennende meget sterkt. Forut for september 1939 var det gått 4 å 5 gode år. Importen hadde vært stor. Den innenlandske produksjon bety-

stram og sa det kom inn
sin makt og stilte seg
og dermed er vi ved poeng
skal Vest returnere?

Vest hadde ganske god
Sydkort, 6 rutér og 3 l

Ned med Anders

Han kan da umulig
av norsk avstamm

WASHINGTON

Den republikanske re-
tanten fra Minnesot
Andersen, som er med
beredningskomiteén i
senatens hus uttaler
til motsette sig at det
uttalt Marshallhjelpen
å sende tobakk til de
ske land, jeg kan ikke
at penger til tobakk h
å gjøre med hjelp til no
de, en Andersen, med
det må være hjelp til
ende amerikanske tob

Rolf Kirkeby

og Gre

— Nu er smørbrødet i
du har sørget for forfri
er. Som jeg gleder mig
ten hyggelig bridge.

Svar: Dersom klesvasken fore-
taes til stadighet til tross for utle-
rens protest antaes at en domstol vil
gi utleieren medhold i at opsigelsen
er saklig begrunnet.

KAR — ALDERSTRYGD

Spm.: Er det noen lov eller be-
stemmelse som kan tvinge en kår-
mann til å gi avskall på kåret, når
han er så gammel at han får al-
derstrygd? Kåryderen sitter for ov-
rig trangt i det økonomisk. Kår-
mannen er ikke i slekt med kår-
deren, og i 1943 testamenterte kår-
mannen alt han etterlater sig til en
brorsonn.

Svar: Det er ingen lov eller be-
stemmelse av sådant innhold. Hvor-
vidt kontrakten kan endres på grunn
av nye omstendigheter, beror på en
fortolkning av denne. Herom hen-
vises spøreren til privat juridisk
bistand.

SAKSOMKOSTNINGER

Spm.: En man anmeldte en an-
nen til politiet. Saken kom for ret-
ten. Anmeldtes forsvarer påstod fri-
finnelse samt tilkjennelse av saks-
omkostninger. Anmeldte blev fri-
funnet. I saksomkostninger blev til-

delig. Folk var vel ernæret og vel
forsynt med klær, undertoi og sko-
toi. Våre boliger var vel vedlike-
holdte og selv om der var noen bolig-
mangel, var der ingen bolignød som
tærte på folks sinn og undergravet
deres mentalitet. Fra september 1939
til 1940 blev der skaffet betydelige
reserver takket være i første rekke
Trygve Lies initiativ.

Idag er alt nedslitt og reservene
korte — de offentlige som de private.
Begrepene et velforsynt spiskammer
eller et rikt stabbur virker forhisto-
risk. Det er den nøkterne virkelig-
het med hvilken vi må regne.

Hvordan vi vil greie en eventuell
okkupasjon vet ingen. Betingelsene
blir verre enn sist — men selv er vi
vel også blitt hårdere. Det skal nok
gå. Men vi som blev i landet og som
også akter å bli i Norge fremover,
likegyldig hvordan det går, ønsker
ingen frasefylte taler fra menn som
lever i sikkerhet utenfor landets
grenser eller som akter å bringe
sine personer i sikkerhet.

Dertil er forholdene for alvorlige.
LORENTZ VOGT

rett?

Svar: Av to brødre har den eld-
ste bror best odelsrett. Selger fa-
ren eiendommen til den yngste, kan
den eldste efter odelslovens vanlige
regler ta eiendommen på odel.

VALG

Spm.: Jeg er valgt som medlem
av ligningsnevnden for en periode
som er 3 år. Jeg er i de 2 første år
blitt valgt som formann, altså gjøn-
valg efter første år. Formannstil-
lingen velges som bekjent for 1 år
ad gangen. Kan jeg også velges for
det siste år som formann, da jeg
bestemt nekter å motta gjønvalg ef-
ter å ha fungert i 2 sammenhengen-
de perioder?

Svar: De kan ikke nekte gjøn-
valg som formann.

FORSORGELSE

Spm.: En 62 år gammel kvinne
hjemmeboende i A kommune er
innlagt på vedkommende kommu-
nes gamlehjem. Vedk. har en dat-
ter, født utenfor ekteskap. Denne
gift og bosatt i B. kommune. Er
datteren og hennes mann pliktig til
å forsørge moren?

Svar: Datteren er forpliktet til
å forsørge sin mor, men ikke hen-
nes mann.

GARDSHANDEL

Spm.: Folger komfyr og ovner
med i en gårdshandel når det ingen-
ting er nevnt ved overtagelsen av
gården?

Svar: Om komfyr og ovner fol-
ger med i handelen når fast eien-
dom overdraes, beror på hvad som
er almindelig på stedet, hvis ikke
nøe er avtalt. Det er dog stort sett
slik at komfyrer og ovner antaes å
følge med i handelen uten avtale.
Dette gjelder ikke elektriske komfy-
rer og ovner.

SKATT

Spm.: I mars i år fikk jeg krav
om å betale inn for lite ilignet stats-
skatt 1944/45. Da jeg ikke tidlige-
re har fått krav om dette, tør jeg
spørre om det ikke er foreldet?

Svar: Et skattekrav foreldes i
3 år regnet fra utgangen av det
budgett for hvilket skatten er ut-
lignet. Ved efterligning eller om-
ligning av skatt for tidligere år lø-
per foreldelsen fra skattens forfalls-
tid.

AN

for

Mørk
litt brukt

Kont
tilsalgs.

Me

Hvitlak-
må stopp
møbler o
god bolst
bundne i
selges.

E
pent bru
tilsalgs.

Kompl
% størr.,

M
til

TONS

Hygieniske artikler

Prima var
krav. Bes
A/S Hygie